

lézacího soudu v Uh. Hradišti ze dne 29. listopadu 1920, jímž byl uznán vinným přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti dle čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upřít oprávněnosti. Rozsudek uznává obžalovaného Josefa N. vinným přečinem pletich, jehož se dopustil při prodeji jatečného vola Josefu S-ovi. Zároveň bere však za zjištěno, že Josef S. koupil od obžalovaného N-a onoho vola na chov. V tom jest vnitřní rozpor, neboť buď koupil S. vola na chov, pak to nebyl vůl jatečný, nebo prodal N. vola na porážku, pak to nebyl vůl určený k chovu. Tento odpor činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 § 281 tr. ř., jelikož okolnost, zda šlo o vola jatečného či o vola na chov, jest rozhodující. Nelze totiž přisvědčiti mínění nalézacího soudu, že obžalovaný, vyjednav sám za majitele s kupujícím kupní cenu za vola, ačkoliv byl přítomen syn majitelův, a vmísiv se do prodeje proto, by byl dosažen co možná největší zisk, dopustil se pletich ve smyslu § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Co obžalovaný učinil, samo o sobě není zakázáno a nevybočuje z mezí řádného obchodování. Není zakázáno, by někdo za jiného něco prodával, neb aby méně zkušenému svou zkušeností při prodeji byl nápomocen, by docílil výhodnějších cen. Jednání obžalovaného mohlo by býti trestáno jen podle § 7 cit. zák., kdyby cena, již požadoval za vola, byla zřejmě přemrštěna a obžalovaný si byl přemrštěnosti ceny vědom. V té příčině nedostačují zjištění nalézacího soudu, by vina obžalovaného mohla býti spolehlivě posouzena. Nalézací soud zjišťuje sice, že obžalovaný požadoval za 1 kg živé váhy 15 K a zjišťuje též, že nejvyšší cena hovězího masa nejlepší jakosti činila 10 K 50 h za 1 kg. Tato nejvyšší cena platí však jen pro jatečný dobytek. Zda cena 15 K za 1 kg živé váhy byla přemrštěna, byl-li vůl určen na chov, kolik činí neoprávněný zisk a zda si obžalovaný byl vědom, že požaduje přemrštěnou cenu, nebylo nalézacím soudem zjištěno.

Čís. 556.

Zatajování zásob (§ 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Osoba, jednájící v zastoupení osoby, k vysvětlení povinné, nemusí k ní býti v poměru plnomocenském.

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 802/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 30. srpna 1920, jímž byla obžalovaná sprostěna dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin zatajování zásob dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., napadený rozsudek zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost státního zastupitelství běře rozsudek nalézacího soudu jen potud v odpor, pokud jím byla obžalovaná Růžena H. sprostěna z obžaloby pro přečin zatajování zásob dle § 2 čís. 1 a 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Nalézací soud vzal po skutkové stránce za prokázáno, že dne 21. května 1920 prováděl výkupní komisař Julius Ž. s četnickou asistencí prohlídku hospodářských místností Josefa H-a, by mu z rozkazu obilního úřadu nuceně odebral nedodanou část kontingentu. Za nepřítomnosti Josefa H-a byla jeho manželka, obžalovaná Růžena H-ová četnickým strážmistrem vyzvána, by veškeré zásoby chlebovin a mouky, má-li jaké ukryty, vydala, jinak že budou zabaveny. Když obžalovaná ukázala komisi jen trochu žita, pšenice a ovsa, byly místnosti prohledány a nalezeno na půdě pod senem a pod podlahou na různých místech 133 kg ovsa, 159 kg chlebové mouky, 342 kg žita, dále pod podlahou komůrky na půdě množství nevyčištěné pšenice v plevách, z níž získáno 307 kg čisté pšenice. Ve stodole a pod kůlnou nalezeno ve 3 pytlích 116 kg ječmene, v komoře 49 kg žita a 49 kg ječmene. Úhrnná hodnota nalezených zásob, které byly zabaveny, činí dle zjištění rozsudku 753 K 70 h. Soud vzal dále na základě doznání obžalované za prokázáno, že věděla o skrytých zásobách kromě ječmene na humně a žita v komůrce na půdě, o kterých jí muž neřekl, a že zatajila zásoby ty komisi proto, že se bála, že jí komise veškeré obilí sebere a že jí nezůstane nic na stravování dělníků při stavbě, kterou právě chtěli započítí. Nalézací soud neshledal v takto zjištěném ději skutkové povahy přečinu zatajování zásob ani ve smyslu § 2 odstavec první a druhý ani dle odstavce čtvrtého a druhého §u 2 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. V onom směru proto, že obžalovaná není spoluvlastnicí usedlosti Josefa H. a zatajených zásob ani neměla ani neuschovávala, v tomto pak směru proto, že nebyla svým manželem k jeho zastoupení zmocněna a tudíž nejednala v jeho zastoupení. Zmateční stížnost státního zastupitelství dovolává se číselně důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a b) § 281 tr. ř.; v úvahu přichází však jen onen důvod, poněvadž nalézací soud nezjišťuje okolností, které by trestnost daného jinak přečinu zrušovaly neb trestní stíhání jeho vylučovaly, nýbrž neshledává v jednání obžalované vůbec skutkové povahy přečinu, z něhož je viněna. Stížnost, jejíž vývody soustřeďují se v tvrzení, že jednání obžalované opodstatňuje skutkovou povahu zatajování zásob dle § 2 odstavec čtvrtý zákona o lichvě, je odůvodněna. V odstavci prvním citovaného § je stanovena zodpovědnost osob, jež zásoby mají neb uschovávají a tedy jako držitelé zásob jsou dle zákona k vysvětlení o existenci a množství zásob povinny, kdežto odstavec čtvrtý stanoví trestnost těch, kdož jednají toliko v zastoupení osob k vysvětlení povinných. Ani doslov tohoto odstavce aniž co jiného oprávnňuje k názoru, že by osoba, jednájící v zastoupení osoby, k vysvětlení povinné musila k ní býti v poměru plnomocenském, naopak stačí pouhá skutečnost, že za osobu, k vysvětlení povinnou, vystupuje a podává za ni a místo ní pátrajícímu úřadu na jeho zvláštní vyzvání žádaná vysvětlení. Nějaké formelní zmocnění nelze požadovati zejména pro manželku majitele hospodářství, v níž již dle názorů všedního života spatřovati dlužno spolu-representantku domácnosti a hospodářství a zástupkyni manželovu. Jako

na takovou obrátila se také komise na obžalovanou a obžalovaná též jsouc si vědoma tohoto svého postavení vystupovala a jednala. Tím, že na výzvu komise, by vydala veškeré zásoby chlebovin a mouky, má-li jaké ukryty, reagovala a komisi zásoby ukazovala, jednala fakticky v zastoupení svého manžela, majitele usedlosti a držitele zásob, tudíž osoby dle zákona k vysvětlení povinné. Bylo proto povinností její, by ukázala veškeré zásoby, které její manžel v držení měl a o kterých měla vědomost. Ukázala-li jen část zásob těch, ačkoliv je dle vlastního doznání sama s děvečkou schovala, provinila se proti ustanovení odstavce čtvrtého § 2 zákona o lichvě.

Čís. 557.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Peníze nejsou úkojnými statky potřeby.**

(Rozh. ze dne 6. října 1921, Kr I 12/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmatečným stížnostem obžalovaných do rozsudku lichevního soudu při krajském soudu v Hradci Králové ze dne 3. listopadu 1920, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a přestupkem dle § 7 čís. 1, a dle § 6, téhož zákona, napadený rozsudek zrušil a obžalované z obžaloby sprostil.

Důvody:

Vůči vývodům zmateční stížnosti obžalovaných dlužno především podrobiti úvaze základní otázku, stížností nadhozenou, lze-li niklové mince, jimiž obžalovaní obchodovali, považovati za předměty potřeby po rozumu § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. Tu pak dlužno uznati, že názor nalézacího soudu, postavivšího se na stanovisko kladné, je právně mylným. Ve smyslu § 1 citovaného zákona jsou předměty potřeby věci movité, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení životních potřeb lidí a zvířat domácích. § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. o soudech lichevních mluví rovněž o činech proti zákonům neb nařízením vydaným od počátku války k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno. Tato ustanovení, jakož i dříve platný předpis § 1 čís. nařízení ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. nasvědčují zjevně tomu, že pojmu předmětu potřeby neodpovídají takové věci, které neslouží k tomu, by jimi byly uspokojeny potřeby lidí a zvířat domácích, ani věci, které mají význam jen jako prostředky, jimiž se věci sloužící za předměty potřeby opatřují. Peníze jakéhokoli druhu jsou dle své podstaty a svého určení vždy jen prostředky, pomocí jichž se provádí sice převod a oběh předmětů potřeby, totiž statků úkojných, ale jimiž statky tyto nevznikají ani se nerozmnožují. Pro tuto jejich povahu nelze o nich říci, že náležejí mezi ony věci, které k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích slouží nepřímo, neboť těmito rozuměti dlužno věci takové, jež jsouce jako ku př. stroje, nástroje, suroviny nebo součástky, samy sebou a v původní své podobě nezpůsobilé,